

Závěr

Již na začátku této práce jsem ohledně soukromoprávního vymáhání škody naznačil, že je to problematika obtížná a jen těžko se tento druh vymáhání uplatňuje v praxi. Žalobce si nikdy úplně přesně nemůže být jist, jestli bude úspěšný se svým nárokem. V jednotlivých částech této práce jsem pak popisoval jednotlivá úskalí, která čekají na poškozeného, pokud bude chtít podat následnou žalobu. Jednalo se tedy o případ, kdy je pozice poškozeného jednodušší, protože existuje konečné rozhodnutí správního orgánu deklarující porušení soutěžního práva. Nezabýval jsem se žalobami samostatnými, kde musí žalobce kromě jiného poskytnout soudu dostatečné důkazy o tom, že konkrétní žalovaný porušil soutěžní pravidla. To je samozřejmě obzvlášť náročné, když ve většině případů vůbec nemusí subjekt vědět, že byl poškozen nebo že je stále poškozován. U následných žalob tomu tak není. Tady existuje jednoznačné rozhodnutí soutěžního orgánu. Měl by ale poškozený jásat a běžet s žalobou k soudu? Má práce dokazuje to, že by jeho optimismus neměl být přehnaný. I já jsem při výběru tématu této práce předpokládal a chtěl dokázat, že soukromoprávnímu vymáhání škody v řízeních po rozhodnutí soutěžního orgánu skoro nic nebrání, že je jen otázkou času, kdy se prosadí. Podrobnější studium a psaní této práce mě ale spíše přesvědčilo o opak.

Existuje mnoho problémů, s kterými se musí poškozený, který chce podat následnou žalobu, potýkat. Je to jednak otázka závaznosti rozhodnutí soutěžního orgánu. V případech, kdy rozhodovala Komise, zde není problém. V případě národních soutěžních orgánů už problémy vznikají mohou. Pokud například bude chtít poškozený podat žalobu ve státě, z kterého není soutěžní orgán, který rozhodoval, většinou narazí. Právě nemožnost uspět s rozhodnutím soutěžního orgánu jednoho státu ve státě druhém může už poškozeného odradit od podání žaloby. Samozřejmě bude mít v rukou rozhodnutí, které bude v řízení o náhradu škody významné. Nezabrání to ale opětovnému projednání této otázky. V některých případech, jako je Německo, bude úspěšný i s rozhodnutím soutěžního orgánu z jiného členského státu. Německá úprava je velmi rozvinutá i co se týče jiných otázek a také se zdá, že se jedná o případ, který by měl být následován.

Hlavní problém spočívá ale v prokázání rozsahu škody a příčinné souvislosti. Je to dáno především složitostí všech možných ekonomických jevů a proměnných. Bude velmi problematické je promítnout do možných modelů, které budou prokazovat škodu. Nikdo

nebude schopen zaručit přesné výsledky. V některých případech k tomu může přistoupit problematika odsunutí škody nebo promlčení. Stupeň nejistoty bude vysoký. Investice do velmi drahého a pravděpodobně také dlouhého řízení s nejistým koncem, jakým by řízení o náhradu škody bylo, pak jistě nebude pro poškozené vůbec lákavá. Ani představitele jednotlivých společností za to nebude pravděpodobně možné brát k odpovědnosti z důvodu porušení povinnosti péče řádného hospodáře nebo jiné obdobné povinnosti, kterou stanoví právní řády jednotlivých členských států. Bude ale vždy velmi záležet na konkrétních okolnostech případu.

Jako velmi pozitivní se dá hodnotit snažení Komise, které má za cíl zpřístupnit a co nejvíce žalobcům ulehčit cestu k tomu, aby byla škoda, která jim vznikla, kompenzována. Především je nutné vyzdvihnout snahu o vytvoření právního rámce, který by byl základem pro vymáhání soutěžního práva soukromoprávní cestou, protože, jak bylo popsáno na mnoha místech práce, tato problematika se v některých ohledech neobejde bez výslovné úpravy. V některých případech by bez této úpravy byla možnost vymoci škodu méně efektivní. Jako příklad zde mohu uvést stanovení závaznosti rozhodnutí z jiného členského státu a nemožnost vyvrátit rozhodnutí soutěžního orgánu před soudem. I bez stanovení těchto povinností bude možno náhradu škody vymáhat, ale bude to komplikovanější, dražší, což ve výsledku může znamenat to, že poškozený žalobu nepodá. Komise a především orgány EU, které budou o případné nové legislativě rozhodovat, pak budou stát před závažnými rozhodnutími. Velmi těžkým bude například rozhodnutí o tom, zda připustit námitku odsunutí, či ne. Zde Komise sice navrhuje připustit námitku odsunutí, ale možná to bude na úkor většího rozmachu a menší komplikovanosti řízení v těchto věcech. Komise zde samozřejmě postupuje v souladu s kontinentální právní kulturou, kde náhrada škody nemá mít především odstrašující účinek a má sloužit jako kompenzace vzniklé škody. Přímí kupující, pokud skutečně přenesli škodu dál, nemohou být přece kompenzováni. A takto je to i podle mého názoru správně, i když možnost, že nakonec porušitel nebude nikoho kompenzovat, bude existovat. Samozřejmě ne vždy jsou snahy Komise o změnu národních pravidel, jejichž úprava je vnímána jako patřící do výlučné pravomoci jednotlivých členských států, kladně hodnoceny. To je například promlčení. Jinak ale jak Zelená, tak Bílá kniha obsahují dobrý základ k tomu, aby byla přijata legislativa na celoevropské úrovni. Samozřejmě i Bílé knize a návrhům v ní obsažených je možné vytýkat některé nedostatky, kterým bude muset být věnována pozornost. V případě následných žalob a problematiky určení rozsahu škody a příčinné souvislosti, si myslím, že je velmi dobré, že se Komise snaží navázat na praxi vydávání nezávazných stanovisek, s kterými

je možno se setkat v jiných oblastech soutěžního práva. Ty ve formě softlaw mohou být mnohem více přijímány a nakonec i více dodržovány než evropské legislativní akty.

Pokud bych tedy měl zhodnotit možný budoucí vývoj, na jednu stranu soukromoprávnímu vymáhání škody fandím a myslím si, že by mohlo velmi vhodně doplnit veřejné vymáhání soutěžního práva a stát se možná i budoucností této disciplíny, která bude ještě více než teď v povědomí jednotlivých soutěžitelů. Ti tak budou nuceni se soutěžním právem řídit, což povede i k větší prosperitě, hlavnímu cíli úpravy soutěžního práva. Na druhou stranu návrh Komise obsahuje mnoho problematických bodů, které, i když směřují k cíli ulehčit život poškozenému a dosáhnout všech výše vyjmenovaných cílů, budou znamenat pravděpodobně obrovské komplikace a negativní reakce, takže proces přijímání těchto návrhů může být značně náročný. Může se ale také stát, že nové návrhy projdou a bude přijata legislativa, která usnadní možnost obrátit se na soud. Co když ale tato úprava nepovede ke svému cíli a žalob na náhradu škody v soutěžních věcech nepřibude? I to je možnost, se kterou by se mělo počítat. Stále ale doufám, že přece jen převáží první varianta a soukromoprávní vymáhání škody nebude jen výjimečnou záležitostí.

Doufám, že se mi podařilo práci přispět k objasnění některých problémů spojených se soukromým vymáháním škody v soutěžních věcech. Doufám také, že práce přispěje k větší popularizaci této nadmíru zajímavé oblasti, která se dotýká širokého spektra otázek neomezených jen na oblast práva.